

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Thesavrvs Sacrorvm Ritvvm, Sev Commentaria In Rvbricas Missalis Et Breviarii Romani

In quibus origo cuiusque Ritus, Causæ historicæ, vel mysticæ, ex maiorum ingenio, Theoria, Praxis, Obligatio, & exquisitus Vsus, additis opportunè Decretis omnibus S. Rituum Congregationis, quàm breuißimiè explicantur

Gavanti, Bartolommeo

Antverpiæ, 1634

De defectibus in Officio diuino contingentibus. V.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40244

differatur) ex consuetudine Romanæ Curie, testante *Paris. lib. 1. de Resign. benef. quest. 9. num. 15.* imò ab hora, quæ respondet horæ in qua possessio capta est, *Bonacin. loco mox citando pun. 4. num. 10.*

6 Qui plura habet beneficia, ad vnum Officium recitandum est tantummodò obligatus, *Palud. 4. dist. 25. q. 5. quem sequuntur alij apud Bonac. disp. de Hor. Canonic. 1. quest. 2. pun. 4. num. 27.* qui addit *num. 28.* eum, qui duo habet beneficia, alterum iustè, iniustè alterum, teneri ad recitanda duo Officia. vide ibi optimam causam.

7 Initiati sacris Ordinibus tenentur ad Horas Canonicas ex præcepto S. Gregorij Papæ, vt docet *Cornel. Schulingius Tom. 1. Biblioth. Eccles. par. 1. cap. 24.* vbi citat in hanc historiam de S. Gregorij præcepto *Hermanum Gigantem* in Flore temporum. Præcipitur iisdem in *Concil. Basiliensi cap. Qualiter.* at ex sola consuetudine eos obligari vult *Nauarr. cap. 7. num. 2.*

8 Si censuris innodati sint, adhuc tenentur, *Siluest. Hora. quest. 3.*

9 Incipit autè eorum obligatio statim ac ordinati sunt Subdiaconi, scilicet ad eam Horam quæ in Choro tunc temporis dicenda esset, *Azor. lib. 10. cap. 13. quest. 17.* quòd si anticipent, recitando Horas antequam initientur, adhuc iterùm debent eandem recitare, *Bonac. loco citato par. 5. num. 11.*

10 Regulares quoque professi, tam mares quàm feminae, Choro addiçi tenentur ad Horas Canonicas recitandas, *Nauarr. cap. 7. num. 21.* ex consuetudine vbique recepta, ait *Caiet. v. Hora.* si verò eijciantur per sententiam, aut ad tritremes compellantur, non tenentur, *Sot. lib. 10. de Iust. q. 5. artic. 3. quem sequitur Bonac. disp. 1.*

quest. 2. punc. 2. num. 3. nisi sint in Ordine sacro, *ibidem.* Volunt autem eiusmodi reos teneri, *Nauarr. cap. 7. num. 20. Azor. cap. 6. quest. 7. & alij* quibus consentio.

11 Incipit in his obligatio ab hora qua professionem votorum solemnem emiserunt; vt in similibus dictum est supra *num. 5. & 9.*

De defectibus in Officio diuino contingentibus.

CAP. V.

1 **R**euocari possunt defectus omnes in hac materia ad nouè Titulos, nempe omissionem, mutationem, intentionem, attentionem, prolationem, tempus, locum, ordinem Horarum, & interruptionem, de quibus hoc loco breuissimè, & quasi per Aphorismos. Fusiùs ad hæc simulos addit, hoc est rationes & argumenta, ad perfectum Hymnodicium, *Anacletus Siccus, nostra Congregationis, in libro edito de Ecclesiastica Hymnodia, cantantibus in choro valde utili, & propè necessario.*

De omissione. TIT. I.

2 **Q**uotidiana recitandi Officij diuina obligatio cæpit anno Domini 540. ex *Sigeberto in Chronico.* Quare, qui totum Officium vnius diei omittit, etiam absque contemptu, sine iusta causa, per solam negligentiam, peccat lethaliter, *Nauarr. cap. 7. num. 1.* & est communis. vnamque peccatum est, sed grauius, si vnica voluntate omisit totum, *ibidem num. 6.* at in Subdiacono & Beneficiario simul, est duplex peccatum, ob duas obligationes, Ordinis & Beneficij, quod & in sequentibus nota, *De*
Hora

floros apud Bonacin. loco citato quest. 5. punc. 1. num. 4. non autem si plura habeat beneficia, vt diximus supra cap. 4. num. 6.

3 Idem dic de eo qui omittit Horam integram, *Nauarr. loco cit. num. 1.*

4 Idem de eo qui omittit Horam partem notabilem, *Nauarr. num. 44.* quam idem ex *S. Antonino* docet esse tertiam horæ partem, *ibidem*. Alij putant medietatem horæ paruæ, apud *Bonac. loco cit. num. 2.* censet *Io. Petrus Monera nostri Ordinis, de Distribut. par. 2. quest. 3. num. 33.* decimam partem esse notabilem. Placet mitior *Lessij & Bonac.* sententia, horam paruam integram tantum esse materiam peccati mortalis, & infra eam esse ita modicam quamcumque partem, vt Ecclesia non credatur ob eam facere velle reos ignis æterni.

5 Qui omittit Officium in primis sex mensibus ab adepta possessione beneficij, licet non amittat fructus, peccat tamen, *Pius V. in Bulla aperiè, Ex proximo Lateranensi.*

6 Excusatur primò ob infirmitatem corporis iudicio Medici, *Nauarr. cap. 21. num. 16.* & si res est adhuc dubia, accedat assensus Superioris, *Sot. lib. 10. de Iustit. quest. 3.* Neque tunc tenetur audire alium recitantem, *Nauarr. cap. 11. num. 6.* quod intellige de impotentia ad totum Officium, vel ad maiorem partem eiusdem; in quibus casibus ad nihil tenetur: si verò potest recitare maiorem partem, vel æqualem, excusatur tantum à minori, vel æquali, quam non potest, *Sanchez in Decal. Tom. 1. lib. 1. cap. 19. num. 2.* Secundò, cæcus excusatur, si cum socio non potest recitare, quem non habet, *Nauarr. num. 13.* quòd si bonam partem in memoria teneat, eam

recitet, *num. 15.* Tertio, infirmus, qui non facillè socium habet, quo cum possit sine sui præiudicio recitare, *num. 19. idem Nauarr.* Quarto, grauis occupatio excusat, quæ omitti nequit neque differri sine aliorum offensione, & ea est ad longum tempus, vt desit tempus ad recitandum, *Nauarr. num. 34.* Quintò, iusta occupatio in Choro, quærendi Psalmos alijs, incensandi, &c. *Sanctus Antonin. par. 1. tit. 9. cap. 12. §. 3. cum Nauarr. cap. 11. num. 36.* Sextò, non excusat autem peregrinatio suscepta legitimè, *Nauarr. num. 33.* neque studium litterarum, etiam si per substitutum seruiatur Ecclesiæ, *idem num. 31.* Septimò, ob carentiam Breuiarij, etiam ex culpa, à qua non excusatur, tamen ab Officio excusatur, *Azor. cap. 13. quest. 16.* An verò à toto, vel à parte excusetur, eadem dicitur quæ supra de infirmo, & cæco. Octauo, ignorantia regularum Officij excusat, licet peccet, qui suscipit Ordinem vel beneficium cum hac ignorantia, *Nauarr. num. 20.* nisi bona fide suscipiat, se statim cum alio recitaturum, *Azor. quest. 18.* Nonò, metus mortis excusat, si ab hostibus Ecclesiæ periculum vitæ immincat, *idem Azor. quest. 19.* Decimò, si absoluitur à Papa, non tenetur recitare, *Nauarr. cap. 11. num. 31.* ab Episcopo non potest absolui, *num. 24.* Potest autem Religiosus vt Religiosus non teneri, ex dispensatione Superioris, vt ex causa studiorum, vel alia iusta; quia potest Superior in legibus Religionis dispensare, *Lessius cum Bonac. disp. 1. quest. 2. punc. 2. num. 9.* Superiorem intellige supremum, ait *Bonac.* Denique tenuitas beneficij non ultra octo ducatos, ex quadam æquitate, Confessarij prudentis

dentis arbitrio, excusare potest à quotidiana Officij recitatione, dummodò diebus Festis recitetur, *Homobon. noster trac. 4. cap. 5. quest. 33.* quod & concedunt alij *apud Molfesij trac. 5. de Hor. Can. cap. 3. num. 26.* quando non excedit sexdecim ducatos.

De mutatione Officij diuini.

TIT. II.

1 **S**acra Rituum Congregatio respondit, non esse relinquendum Officium debitum pro alio Officio deuotionis, die 29. Nouemb. 1603.

2 Episcopus Regularis debet Officium recitare iuxta ritum suæ Diœcesis, non Regulæ; & occurrente Festo Regulæ in Festo Diœcesis, hoc præferri debet. ita censuit sacra Rituum Congregatio 11. Iunii 1605.

3 Cappellani Episcopi, qui cum eo recitant Officium, debent se illi conformare. Eadem Congregatio die eadem.

4 Qui sunt de gremio Ecclesiæ, debent recitare Officium quod in Choro dicitur: & licet extra Ecclesiam vel Diœcesim morentur, decet eos recitare Officium proprium Ecclesiæ ipsorum. Eadem Congregatio die 8. Septemb. 1602.

5 Clerici, licet adscripti alicui Ecclesiæ & eiusdem seruitio, non tamen obligati Choro, & quicumque alij Clerici sæculares Regularésve, in ciuitate vel Diœcesi commorantes, non tenentur recitare Officia propria Sanctorum illius Diœcesis, vel quæ de consuetudine in eadem Ecclesia recitantur in Choro. Eadem sacra Congregatio die qua supra 8. Septemb.

6 Festum Patroni principalis loci tenentur omnes cum Officio de eodem, etiam Regulares, celebrare; non

autem Octauam Regulares, vt censuit sapius eadem sacra Congregatio, & postremò 27. Maij 1628.

7 His casibus exceptis, & alijs, qui habentur apertè in Rubricis, seu Decretis sacra Congregationis, de quibus nos infra suis locis, non licet mutare Officium vnius diei in Breuiario Romano præscriptum in Officium alterius diei; & qui mutat, præcepto non satisfacit, *Doctores apud Bonac. questione 3. puncto 1. num. 17. & sicut probat Hier. Onuphrius in aureo hac de re opusculo Bononia edito.* tum quia Pius V. in Bulla non modò præcipit substantiam, sed etiam modum & formam Horarum Canonicarum; tum quia motus ille fuit, grauissimè ferens varietatem orandi. Et *Suar. tom. 2. de Relig. lib. 4. cap. 23. num. 12. & 14.* improbat mutationem, vt si fiat sine causa rationabili, improbabilem eam esse mutationem prorsus existimet. Addit *Bonacin. num. 19.* neque Episcopus posse hanc præscribere mutationem. quod intellige cum *Suar. loco citato c. 11. num. 6. & cap. 23. num. 17.* si ab Episcopo id fiat ex lege, aut qui permanenter, quod ait ad Papam spectare. Quòd si mutatio fiat etiam ex inaduertentia, debent omissa suppleri, *Tolet. in Summ. lib. 2. cap. 13. num. 6. & Bonac. num. 18. loco citato.* quare in hac re non audiendus *Siluef. v. Hora. quest. 12.* qui ante Pium V. vixit, neque *Nauarr.* qui cap. 19. num. 217. ante Pium scribens permisit, si rorò mutatio fiat.

8 Sed neque fieri potest mutatio ritus, vt scilicet duplici ritu celebretur Festum, quod aliàs simplici ritu vel semiduplici decretum est, *Doctores qui supra.* Et sacra quidem Congregatio Rituum die 3. Nouemb.

bris 1602. decreuit, quòd de Sancto, cuius insignis Reliquia habetur, fieri potest Officium duplex minus in eius Festo, dummodò sit Reliquia approbata; ea prorsus regula, qua Gregorius XIII. die 30. Decemb. 1573. in Bulla, quam affert *Gouen. in Praxi Neapol. cap. 65. in 3. edit. 1616.* concesserat Ecclesijs Hispaniarum Festa Sanctorum naturalium, & quorum Reliquias insignes habent, sub ritu duplici celebrare posse; licet in Breuiario non existerent, vel minori ritu haberentur. Vide infra *Sect. 3. cap. 3. num. 5.*

9. Denique eadem sacra Rituum Congregatio Decreto edito die 8. Aprilis 1628. Rubricis Breuiarij nunc addito, & approbato à sanctiss. D. N. Urbano VIII. censuit, & re maturè discussa decreuit, non potuisse, neque posse locorum Ordinarios, tam seculares quàm regulares, addere Calendarijs etiam proprijs (quod idem est ac mutare Calendarium Romanum) Sanctorum Officia, nisi ea dumtaxat quæ Breuiarij Romani Rubricis, vel sacra Rituum Congregationis, seu Sedis Apostolicæ licentia conceduntur; sub pœna, quòd non fiat satis obligationi recitandi diuini Officij, & consequenter non faciendi à Clero fructus suos beneficiorum.

10. Et multò minùs adhiberi possunt Officia Festorum alia à sacra Rituum Congregatione non approbata, quæ in prædicto Decreto eadem merito reiecit, & damnauit, & pro reiectis & damnatis haberi voluit, & præcepit, sub pœnis contentis in Indice librorum prohibitorum ex Decreto Concilij Tridentini edito, & impresso; hoc est, vt, præter peccati mortalis reatum, quo afficitur ille qui

prædictis vitur, iudicio Episcoporum seuerè puniatur; quod expressè habetur in *Regula 10. in fine, & in Bulla Pij IV. 24. Martij 1564. pro eodem Indice data.*

11. Neque item potest Episcopus extendere Officium, quod fieri solet in ciuitate, ad suam Dioccesim, contra Decretum hac de re à S. Rituum Congregatione die 16. Ianuarij 1607. & consequenter multò minùs Officiù, sed Lectiones approbatas pro vna Ecclesia, illud, vel illas extendere ad alias Ecclesias, sui que Cleri vsum. Habes hoc idem in Decretis S. Congregationis Rituum in Breuiario appositis.

12. Atque in prædictis num. 8. & 9. strictim est accipiendum nomen *Sancti*, hoc est canonizati ab Ecclesia, seu per immemorable tempus habiti pro Sancto, cui tantùm publicus & vniuersalis conceditur cultus à *Glossa in cap. vnic. de Reliq. & vener. SS. in 6. §. Sedis Apost. ver. Dicimus.* quam sequitur *Cassianus in Catal. glor. mundi par. 3. consid. 46. §. Aduerte.* etenim Sedes Apostolica quo ad locum, tempus, ritum in Beatorum cultu limitatè procedit; veluti nuper de beato Rocho nondum canonizato concessit Officium & Missam in Ecclesijs tantùm eius nomine dicatis, & in Eremitorijs eiusdem habentibus requisita Ecclesiarum, per sacra Rituum Congregationem die 26. Novembris 1629. quod idèd monui, quia, licet in Martyrologio recensentur, non tamen in rigore appellantur Sancti: & ibidem multi dicuntur Beati, qui nondum fuere canonizati. Illud enim verum est, quòd quilibet Sanctus dicitur Beatus; non è contra, Beatus dici potest Sanctus, nisi improprie, & abusiue.

De

De

De intentione Officij diuini.

TIT. III.

1 Sufficit intentio implicita orandi Deum, *Nauarr. cap. 13. num. 15.* & habetur in sola Breuiarij acceptio- ne, vt recitetur Officium.

2 Qui recitat principaliter ob lu- crum distributionum, seu fructuum, siue sit intentio actualis siue virtualis, peccat, *Nauarr. de Orat. c. 6. num. 15.*

3 Ille itē Religiosus peccat, qui prin- cipaliter recitat ob timorem pœnarum à Superiore irrogandarum, vel alios fi- nes minus bonos, *Nauarr. ibid. nu. 19.*

De attentione Officij diuini.

TIT. IV.

1 Qui non attendit ad verba, vel ad sensum verborum, vel ad finem in oratione propositum, peccat; & duæ primæ attentiones singillatim sufficiunt, *S. Thom. 2. 2. quæst. 83. art. 13.* neque meliorem tenetur quæ- rere, ait *Suar. tom. 2. de Relig. lib. 3. cap. 4. num. 9.*

2 Qui recitat sine attentione actua- li, vel virtuali, peccat mortaliter; nec habitualis sufficit, quæ absque vllō voluntatis actu non rarò contingit, *Azor. cap. 12. quæst. 1.*

3 Qui voluntariè distractus, alia faciens quæ attentionem impediunt, scribendo, pingendo, & similia facien- do, peccat, *Azor. quæst. 3. ex cap. Dolentis.* vbi præcipitur attentio interior & exterior, non tamen tenetur repe- tere; quia, licet malè, soluit tamen debi- tum, *Cordub. in suis Quæst. lib. 4. q. 13. ad fin.* putat *Azor. oppositum esse ve- rius quæst. 6.* & addit *Nauarr. cap. 20. num. 32.* teneri, ac si non recitasset, ad restitutionem fructuum; quod nobis magis placet.

4 Qui recitat dum vestes induit, exiit, faciem lauat, &c. peccat venia- liter, *Nauarr. num. 32.*

5 Qui attentè quidem recitat, sed in animo habet non satisfacere præ- cepto, tenetur repetere, *Nauarr. cap. 16. num. 74.*

6 Qui tantum legit preces Hora- rias, & non orat, minimè satisfacit, *Nauarr. cap. 13. num. 15.*

7 Qui recitat Officium, & simul audit Missam, satisfacit; peccat ta- men venialiter, ex *Caiet. in Opus. Tom. 2. tract. 4. Negat Nauarr. cap. 16. num. 71.* si iusta sit causa. At con- cedant omnes, nullum esse peccatum, si recitat quando Sacerdos Missa le- creta dicit.

8 Qui recitat eum alijs, satis est, si attentè audiatur verba plurimum, non sin- gulorum, ac si ab vno tantum diceren- tur, *Azor. cap. 7. quæst. 7.*

De prolatione Officij diuini.

TIT. V.

1 Qui recitat solus, satis est, si verba ita proferat, vt se ipsum percipiat, & intelligat; neque sufficit, si in gutture tantum pronuntiet, sed linguam & labia verè moueat, *Nauarr. cap. 20. num. 14.*

2 Qui verba diminuit & detrac- cat, syncopat & transcurrit (nisi vno linguae, vel consuetudine quadam quasi ingenita fiat) peccat saltem ve- nialiter; nec tenetur repetere, *Azor. cap. 7. quæst. 11.* & putat verius, & probat fufius.

3 Qui recitat eum socio satisfacit, siue ille sit obligatus ad Officium, siue non; & satis est, si attendat ad Antiphona- nas, Capitula, & Orationes, quæ locutur solus dicit, *Nauarr. cap. 10. num. 16.* idem dic de Lectionibus, *Azor. cap. 7. quæst.*

De defectibus in Officio diuino contingentibus. 9

quest. 9. In Psalmis autem & Hymnis recitandis, caue, ne si plures focij sint, alio modo dicantur quàm alternis versibus, ad modum duarum partium Chori, ex vsu communi Ecclesiæ; alioquin non fit satis, ait *Suar. lib. 4. cap. 25. num. 3.*

4 Qui in Choro destinatus ad cantum non cantat, non satisfacit, *Nauar. Miscell. 79. de Orat. cap. 10. nu. 47. ex Trident. Sess. 24. cap. 12. vbi de Canonice loquitur.* Consuetudo contraria in Canonicis, qui per alios cantant, vbi moribus gentium sit recepta, siue continuata post Bullam Pij V. potest excusare à cantu, *Azor. c. 11. quest. 6.* Videantamen Episcopi, ne sit abusus, & dum per organum sonatur versus, dicatur hic ab aliquo, vt ab astantibus audiatur, *Suar. Tom. 2. lib. 4. cap. 8. num. 7.*

5 Ad exactam prolationis formam, & præsertim in Choro, valde iuuat cognitio verborum Grammaticalis, quænam corripienda sint, aut producenda. Et quia rudioribus etiam sum ego debitor, addidi ad calcem huius Operis eorum verborum notulam quæ in Breuiario Romano sparsim habentur; & in quibus plurimi hære possunt, & solent: licet in Breuiario ipso nuper edito suis locis eadem iam adnotauerimus.

De tempore Officij diuini.

TIT. VI.

1 **D**ocet *Francol. de hac re suffisimè, & par. 1. cap. 10.* præcisum tempus cuiusque Horæ recitanda debitum, esse intra spatium Horæ diei sibi respondentis, non extra illud; & *cap. 21.* Primam in prima diei hora, Tertiam in tertia, Sextam in sexta, Nonam in nona, Vesperas in

vndecima, Completorium in duodecima recitandas esse, Matutinum autem post mediam noctem, auroram versus; sumiturque ille horas eum latitudine.

2 A media nocte antecedentis diei incipit tempus recitandi Officij, & perseverat vsque ad mediam noctem sequentis inclusiue. Est communis *apud Bonac. disp. 1. quest. 3. pun. 3. num. 2.* ita vt ultra mediam noctem sequentis diei Officium præcedentis non valeat, *Nauar. cap. 3. num. 54.*

3 Qui variat intra dictum tempus notabiliter horam à sacris Canonibus præscriptam, peccat venialiter, *Bonac. loco citato num. 4.* nisi iusta causa excuset; quæ est maior deuotio, vel periculum probabile futuræ occupationis, *idem num. 5.* quare nec tenetur repetere, *num. 6.*

4 Consuetudini in hac re standum est potius quàm Iuri scripto, *Azor. quest. 8. in 2. obiect.*

5 Satius est etiam antepone quàm postponere, *Azor. cum communi cap. 9. quest. 3.*

6 Matutinum & Laudes ex iusta causa possunt recitari in Vesperis præcedentis diei, puta, vt deuotius oret, vel studijs manè operam det, vel quia non poterit manè ita commodè recitare, *S. Thom. quodlib. 5. artic. 28. & communis.* & post Completorium satis est expectare tertiam vel quartam horam post meridiem, *S. Thom. ibid. & alij apud Bonac. loco cit. num. 16.* non ante horam vigesimam, *num. 17.* *Azor. autem docet cap. 9. quest. 5.* non ante vigesimam primam æstate, nec hieme ante vigesimam secundam.

7 Prima ante solis ortum, vel paulò post, Tertia aliquantulum post ortum, Sexta paulò post, Nona prope

B pran-

prandium, Vesperæ & Completorium post prandium, *Tolet. lib. 2. cap. 23.* Sed excusatur ab omni peccato ille qui recitat Primam cum Tertia, Sexta, & Nona simul, duabus vel tribus horis post Solis ortum, *Bonacin. loco citato num. 9.*

8 Qui verò differt Matutinum sine causa ad Vesperas, vel anticipat Completorium ante prandium, nimis notabiliter variat tempus, & peccat venialiter, *Bonac. ibidem.*

9 In Choro statæ horæ sunt obseruandæ magis quàm in priuata recitatione, *Navar. cap. 3. num. 63. & alij cum Bonac. num. 7.* qui tamen cum Caietano, secluso scandalo, censet, non peccare mortaliter eos qui extra statas horas in Choro recitant; & *ibidem* addit, posse, ob Processionem, vel Concionem, mutari horam. Si quod est peccatum, imputatur Superiori potius quàm Canonicis, paratis tamen ad obediendum.

De loco diuini Officij. Tit. VII.

1 **V** Bique recitari potest priuatè, *Azor. lib. 10. cap. 11. quest. 8.* modò nò impediatur attentio, *Navar. cap. 21. num. 32. & locus sit decens, ex Mofes. Tract. 5. cap. 2. num. 80.*

2 In Choro verò tenentur recitare, qui Choro sunt addicti ex iusticia, iuxta institutionem beneficiorum & consuetudinem locorum, nisi aliud cogat necessitas, vt hiemis tempore in Sacristia, vel adsit consuetudo legitima, vel priuilegium Papæ, vel Fundatoris institutio, *Bellarmin. in lib. de Bon. oper. cap. 18. ver. Locus. & Doctores communiter.*

3 Vnde Canonici, qui, vltra tres menses à Tridentino permisos, notabiliter, hoc est, pluribus diebus, vltra

quatuor, à Choro absunt, per se loquendo mortaliter peccant, vt fusiùs *Bonac. disp. 2. quest. 1. par. 2. num. 1.* Neque possunt alios sibi substituere, *ibidem pun. 4. num. 1.* nisi consuetudo legitima vel priuilegium adsit, vt *Moneta noster de Distrib. par. 2. q. 14. num. 20. & 42.* Au teneantur adesse in habitu Canonicali, vide *Monetam ibidem quest. 19. ad finem.*

4 Fieri etiam potest, vt, consuetudine immemorabili, vel sufficienter præscripta, Canonici, quorum fructus sunt tenues, non teneantur quotidie ad Chorum, *Bonac. disp. 1. quest. 2. punc. 5. num. 14.*

5 Episcopi per se loquendo non sunt addicti Choro, *Bonacin. ibidem num. 9.*

6 Parochi de Iure antiquo tenebantur, nunc minimè, ad publicam recitationem Officij in Ecclesia, & hoc de consuetudine ferè vniuersali & communiter recepta, exceptis Vespertis in diebus Festis, ex *Suar. & Bonacin. loco supra citato num. 12.*

7 Multò minùs Cappellani tenentur ad Chorum, quibus ex fundatione non incumbit hæc cura, *Bonac. num. 13.*

8 Regulares addicti Choro non tenentur ad Chorum, nisi ex vi Regulæ, & ideo non sub peccato mortali, *Caiet. v. Hora Can. & Bonacin. loco citato quest. 2. pun. 2. num. 8.*

De ordine diuini Officij. Tit. VIII.

1 **Q** Vi sine iusta causa peruertit ordinem Horarum, peccat venialiter. Iusta verò causa est, obliuio, inaduertentia, vt Chorus inuictur, vel alius, ad dicendum Officium, *Azor. cap. 10. quest. 1. ex Navar. cap. 3. num. 65.*

2 Peruersio eiusdem *Oræ*, secluso

contemptu & scandalo, ex iusta causa excusari potest ab omni peccato, *Bonacin. disp. 1. quest. 3. punct. 4. num. 5.*

3 Grauior autem erit culpa, si in Choro peruertatur ordo, *Suar. lib. 4. cap. 11. num. 10. & aly, qui putant esse ex suo genere culpam lethalem; negat Bonac. ibidem num. 5.*

De interruptione diuini Officij.

TIT. IX.

1 **Q**ui diuidit Matutinum à Laudibus, nocte tota interposita, non peccat, *Doctores apud Bonac. disp. 1. quest. 3. pun. 3. num. 11. Azor. vult esse veniale sine causa, cap. 8. quest. 4.*

2 Qui diuidit Nocturnum à Nocturno per horam vnam pluresve cum iusta causa, non ultra tres horas, non peccat, *Doctores apud Bonac. num. 13. contra Azorium loco citato.*

3 Qui diuidit Horam paruam vel Psalmum ex causa, non peccat, *Azor. quest. 5.*

4 Interruptio ad longum temporis spatium probabilius obligat ad repetitionem, *Nauarr. cap. 16. num. 75. ad breue tempus, etiam ad iocum vanosque sermones, non obligat, Nauarr. num. 75. & cap. 10. num. 42. & cap. 16. num. 66. At in vtroque casu non esse repetendum, docet cum alijs Bonac. sup. pun. 2. §. 1. num. 28. Peccari saltem venialiter, sine iusta causa, est dicendum, num. 30.*

5 Qui interrumpit animo continuandi, vt aliud agat, non tenetur repetere; imò nec ille, qui animo repetendi, & postea non repetit, *communiter Doctores apud Bonac. num. 31. contra Nauarr. & Azor.*

De penis circa diuinum officium. CAP. VI.

1 **B**eneficiarij habentes onus recitandi diuinum Officium, titulo beneficij tenentur etiam ante Iudicis sententiam ad restitutionem fructuum pro rata omissionis Officij, si, elapsis sex mensibus post obtentam beneficij possessionem, Officium culpabiliter non recitauerint, etiamsi alio die pensum prætermisum supplere conentur, nisi fortè pars omissa sit leuis. *Bonac. explicat, & probat singulas huius axiomatis partes, disp. 2. quest. 5. pun. 2. toto.*

2 Rata omissionis & restitutionis est, ex Pij V. Bulla, vt pro toto Officio vnus vel plurium dierum restituatur fructus beneficij, seu beneficiorum, qui illi seu illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur: pro Matutino dimidiã partem fructuum, pro ceteris horis simul aliam dimidiã, pro vnaquaque hora sextam partem vnus diei restituant.

3 Qui paucos versiculos aut Psalmum omittit, non tenetur quidquam restituere, *Nauarr. cap. 9. & cap. 10. num. 42. & aly apud Bonac. loco cit. num. 11. & eò magis, si tenue sit beneficium: quòd si sæpius partem notabilem omittat ex pluribus omissionibus compositam, quibus singulis non respòdet pars notabilis fructuum, nihilominus tenebitur ad restitutionem, Bonacin. num. 14. contra Monetam nostrum negantem, cuius opinio mitior non est improbabilis, & mihi placet.*

4 Qui recitauit absque attentione, tenetur ad restitutionem, *Nauarr. & aly cum Bonac. ibid. num. 17.*

B 2

5 Omit-